

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

Nr

18945
WIELKOPOLSKIE

1. Obiekt KOŚCIOŁ RZYMSKO-KATOLICKI FILIALNY PW. ŚW. MIKOŁAJA
OB. KOŚCIOŁ CMENTARNY PW. ŚW. MIKOŁAJA

2. Czas powstania
XVIIIw.

3. Miejscowość
Z B A S Z Y Ń

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

①

②

①

Elewacja północna

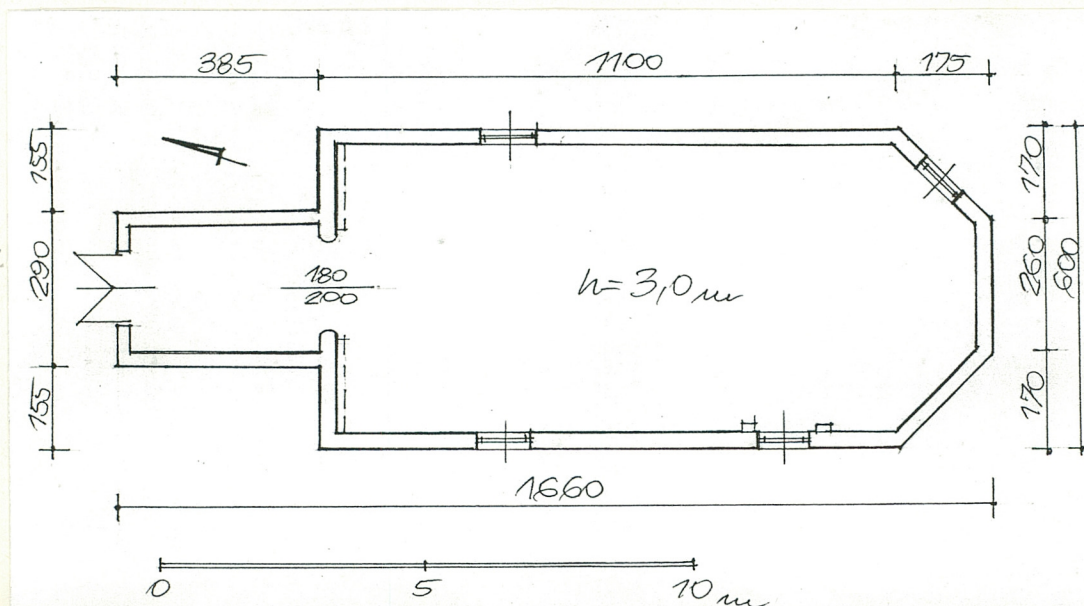
②

Elewacja zachodnia

③

Rzut kościoła

③

4. Adres Zbąszyń, ul. Mostowa
dz. nr 1050
nr hipoteczny kw. nr [redacted]

5. Przynależność administracyjna
województwo zielonogorskie
gmina Zbąszyń

6. Poprzednie nazwy miejscowości
Bentschen XIXw.

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975
województwo poznańskie
powiat Nowy Tomysł

8. Właściciel i jego adres
Parafia Rzym.-Kat. Zbąszyń
ul. Świerczewskiego 4
Diecezja Poznańska

9. Użytkownik i jego adres
j.w.

10. Rejestr zabytków
Nr 2647 / 921 data 21.02.1970r.

Gmina Zbąszyń jest najbardziej wysuniętą na południowy wschód gminą województwa zielonogórskiego. Graniczy z województwem gorzowskim i poznańskim oraz gminami województwa zielonogórskiego: Siedlec, Babimost, Zbąszynek. Pod względem geograficznym należy do Pojezierza Wielkopolskiego. Miasto położone jest w bagnistej dolinie Obry, rzeki wychodzącej z jeziora Sławskiego, płynącej południkowo przez liczne jeziora i wpadającej do Warty pod Skwierzyną. Przez teren gminy przebiegają drogi znane już w średniowieczu jako szlaki handlowe łączące np. Wielkopolskę z Łużycami, a przebiegające przez Zbąszyń. W 1870r. wprowadzono połączenie kolejowe łączące Poznań z Frankfurtem, które przechodzi przez Zbąszyń, a w 1902-1908 linię łączącą Leszno z Międzychodem, przechodzącą przez Zbąszyń. Ulica Mostowa, przy której znajduje się cmentarz i kościół, znajduje się w północnej części miasta. Cmentarz razem z kościołem zajmuje obszar 1,588 ha. Teren cmentarza jest ogrodzony, ogrodzenie metalowe na podmurówce z cegły. Kościół jest drewniany, konstrukcji zrębowej, na zewnątrz oszalowany, we wnętrzu otynkowany. Salowy, zamknięty trójbocznie w części prezbiterialnej, z przedsionkiem przy elewacji frontowej. Wnętrze nakrywa płaski strop. Dach trzyspadowy. Elewacja frontowa, północna, z przybudówką w kształcie wydłużonego prostokąta, usytuowaną na osi centralnej, również ustawioną szczytowo, niższą od kościoła /4,20m w kalenicy/, wysokość nawy w kalenicy - 5,50 m. Ściany kościoła i przybudówki oszalowane, trójkątny szczyt przybudówki tynkowany. W ścianie przybudówki na osi środkowej drzwi drewniane płycinowe dwuskrzydłowe. Elewacja wschodnia, składa się z dłuższej ściany nawy Kościoła i przybudówki. W ścianie kościoła jedno prostokątne okno drewniane z drobnym podziałem, szklone szkłem zwykłym. Przy oknie na ścianie wyryta data 1922r. Kościół był wtedy odnawiany. Ściana przybudówki tynkowana, malowana na biało. Elewacja południowa stanowiąca trójboczne zamknięcie prezbiterium, w rzucie w kształcie linii łamanej. W ścianie ukośnej wschodniej jedno prostokątne okno. Elewacja zachodnia. W nawie dwa okna o różnych szerokościach i podziałach. Ściana przybudówki tynkowana i malowana na biało. Wszystkie ściany kościoła są oszalowane deskami. Ściany na podmurówce z kamienia i cegły. W szczycie nawy w elewacji północnej metalowy krzyż. We wnętrzu znajduje się ołtarz.

Osadnictwo w Zbąszyniu wg badań archeologicznych pojawiło się już w okresie wczesnodziejowym. Już w Xw. istniał w Zbąszyniu gród, a od XIIIw. Zbąszyń był miastem. Zbąszyń położony był na skraju trzech wielkich krain historycznych: Wielkopolski, Brandenburgii i Śląska. Pierwsza wzmianka o Zbąszyniu jako o grodzie kasztelańskim pochodzi z 1231r. Po rozbiciu dzielnicowym państwa, Zbąszyń należał do Wielkopolski. Od czasów Henryka Brodatego, który wszedł w posiadanie tej dzielnicy, pretensje do zachodniego pasma Wielkopolski wnosili książęta śląscy. W 1393r. majątność przeszła z rąk króla na Nałęczów Nowodworskich - Zbąskich. Kościół w grodzie założono przypuszczalnie już w X czy XIw. jako zarazem parafialny o bardzo szerokim zasięgu jurysdykcyjnym. Blisko śródmieścia na północ, po przeciwnej stronie rzeki usytuowany był kościół św. Mikołaja, być może jeszcze z okresu przedlokacyjnego, lecz odnotowany w źródłach w 1444r. Za kościołem św. Mikołaja istniała od czasów wczesnośredniowiecznych druga przeprawa przez Obrę. W 1603/07 w Zbąszyniu oprócz kościoła parafialnego było jeszcze 5 innych kościołów:

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
268m ³	80m ²	sakralne	sakralne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
		<p>Obiekt wymaga remontu kapitalnego. We wnętrzu w przybudówce ściany są zawilgocone do wysokości 80 cm. Przełożenia wymaga pokrycie dachu. Należy naprawić lub wymienić uszkodzone elementy drewniane konstrukcyjne i wykończeniowe. Brak impregnacji drewna przeciw grzybom i owadom.</p>	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
		Przeprowadzić remont pod nadzorem konserwatorskim.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

1. "Analiza kulturowa województwa zielonogórskiego"-
1992/93 - archiwum WKz w Zielonej Górze
2. "Studium historyczno-urbanistyczne" - Stanisław
Kowalski -archiwum WKZ w Zielonej Górze, 1993r.

22. Biblioteka

1. "Zabytki województwa zielonogórskiego" - Stanisław
Kowalski, Lubuskie Towarzystwo Naukowe, 1987r.
2. "Dzieje Archidiecezji Poznańskiej" - t.II, ks.prof.
dr Józef Nowacki, Księgarnia św. Wojciecha, 1964
3. "Zbąszyń. Zarys historii dziejów miasta" - Zeszyty
Lubuskie LTK, z.21 Zielona Góra 1985r.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

1. "Zbąszyń do przełomu XVI i XVIIw." - J. Krason, Zbąszyń, 1935.

24. Uwagi różne

25. Opracował

Maria Kacprzyk - IX.1997r.

tekst.....

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki

Justyna Kacprzyk - IX.1997r.

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr.

Justyna Kacprzyk - 25.IX.1997r.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

2 wkładki

Plan Zbąszynia z 1795r. - reprodukcja z książki J. Krasonia
"Zbąszyń do przełomu XVI i XVIIw.", Zbąszyń 1935

Zbąszyń, woj. zielonogór-
skie

Kościół rzym.-kat. filialny
ob. cmentarny pw. św. Mikołaja

Zdjęcia

Elewacja południowa

Elewacja wschodnia

Ołtarz

Wkładkę założyła: Maria Kacprzyk - IX.1997r.
Miejsce przechowywania
negatywów: archiwum autora

Data wyryta na ścianie-
data odnowienia kościoła